І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 136. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛИПНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 21, 1972 No. 136 VOL. LXXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Четвер, 20-го липня 1972 р.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПЕРЕДАВ НА РОЗГЛЯД СУДУ справу занечищення нюйоркської затоки й порту, обвинувативши в тому найбільше саме місто Ню Йорк, одну корпорацію в Пассейку та кілька інших міст у стейті Ню Джерзі. Нюйоркський порт перетворили на злив занечищеної води з фабрик, заводів, ремонтних майстерень, з хемічних лябораторій і т. п.

З ПЕНТАГОНУ ПОВІДОМИЛИ ПРО ЗМЕНШЕННЯ коштів на купівлю чи замовлення різних видів зброї. Все таки існує й далі велика резбіжність, або „ножиці" між тим, скільки б мала та зброя коштувати і скільки вона коштує насправді. Тепер між запланованими видатками на оборону і реальними коштами існує розбіжність на 28.7 більйона долярів.

У ЗМАГАННЯХ ЗА ШАХОВИЙ ЧЕМПІОНАТ у світі, що відбуваються в Рейк'явіку, в Ісляндії, американський шахіст Боббі Фішер і совєтський шахіст Спасскій останню гру розділили по половині виграних точок. Тепер Спасскій має виграних дві з половиною партії, а Фішер — півтори. Усіх партій буде 24.

КОМІСІЯ ОСВІТИ Й ПРАЦІ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ у Вашингтоні схвалила законопроєкт, за яким буде дозволено службовцям і працівникам у так званих „неприбуткових шпиталях" організовуватись у професійні спілки. Таким чином зможуть заснувати свої профспілки й об'єднатись біля трьох мільйонів медичних сестер та ін. працівників у тих шпиталях.

ВІДОМИЙ СПІВАК ФРАНК СІНАТРА був на переслухуванні у Вашингтоні, перед Комісією кримінальних справ Палати Репрезентантів. Франк Сінатра категорично заперечив будь - який зв'язок із „мафією" і підземним світом.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО ІНВЕСТИҐАЦІЇ СПОВІСТИЛО, що за перше півріччя цього року в ЗСА стались 973 інциденти з підкладенням і вибухами бомб, у зв'язку з чим загинули 12 осіб, а 90 людей були поранені. У минулому місяці червні сталось у всій країні 145 таких випадків, вбитих не було, але 17 осіб зазнали поранень. Більшість бомб вдалося вчасно знешкодити ще перед їх вибухом.

У МОНТРЕАЛІ ВИБУХНУЛА БОМБА під вантажним автом, в якому лежали інструменти й деякі речі англійської оркестри „Роллінґ Стонз", що виконує рок-енролл. Не відомо, хто й для чого підклав ту бомбу. Оркестра „Роллінґ Стонз" все таки виступала.

НЕВІДОМІ УКРАЛИ НА КОНІ АЙЛЕНДІ в Ню Йорку вантажне авто, в якому були звірі для Дитячого зоологічного парку. Покищо поліції не вдалося знайти того авта, в якому були: лями, білий бичок, дуже велика черепаха, кілька мавпочок, по десятку цапків і ягняток, кілька малих коників „поні" і 9 білих курочок маленького розміру, вартости 3 500 долярів. Деякі з тих тварин без відповідного догляду можуть скоро пропасти.

КАМБОДЖА ЗВЕРНУЛАСЯ ДО ЧЛЕНІВ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ, щоб вони перейняли на себе заходи для охорони і збереження стародавніх святинь і пам'ятників в Анґкорі, яким загрожує знищення. В листі до генерального секретаря ОН Вальдгайма стверджується, що північнов'єтнамські комуністи, окупувавши Анґкор й околицю, знищили пам'яткову святиню з ок. 900 року у Пгном Бакенґ, інсталюючи в ній тяжку артилерію.

ГЕНЕРАЛІССІМУС ФРАНСІСКО ФРАНКО, диктатор Еспанії, проголосив у 36-у річницю еспанської громадянської війни два декрети при призначення на його наслідника на становище прем'єра адмірала Люїса Карреро Блянко, який мав би бути головою держави аж до часу, коли принц Хуан Карльос буде проголошений королем Еспанії.

ВНАСЛІДОК ЗЛИВНОГО ДОЩУ, що тривав тридцять годин в перших днях цього тижня, і спричинив велику повінь у столиці Філіппін Манії і знищення в її околицях, згинуло 12 осіб і сім пропало без вісти. Без даху над головою залишилося 47 000 осіб.

НА САРДИНІЇ ЗГИНУВ внаслідок автомобільної катастрофи директор Метрополітальної Опери в Ню Йорку 54-літній Ґеран Джентле. Разом з ним згинули його діти 15-літня Беатріс і 21-літня Сесілія, які сиділи з-переду керованого Джентлем авта марки „Фіят-125". Дружина Марііт і 27-літня його донька з першого подружжя Джанетт врятувалися, зазнаючи тільки легких поранень.

З ЛОНДОНУ ПОВІДОМИЛИ, що керівництво Окцидентальної Нафтової Корпорації підписало широкий договір із совєтським урядом в справі постачання Совєтському Союзові патентів і наукових та технологічних відомостей, потрібних в розвитку нафтової індустрії, в заміну за совєтську нафту, природний газ, металі й інші сирівці. Про підписання цього договору, що мав би бути першим результатом поїздки през. Ніксона до Москви, сповістив директор названої корпорації д-р Арманд Гаммер, син кол. російського емігранта. Корпорація є велетенською організацією, з осідком в Лос Анджелесі і минулого року мала 2.6 більйона долярів чистого прибутку із продажу.

В РИМІ ВИКРИЛИ спеціяльну „торговельну мережу", яка займалася постачанням чорних невільників з Африки до Італії, де їх перепродувано на різні роботи до Франції. Тривав цей „бизнес" уже два роки. За останніх 25 днів продано до Франції 139 африканців, головним чином із держав Малі, Сенеґаль, Побережжя Слонової Кости і ін.

ПОВІДОМЛЕННЯ

У СПРАВІ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ

З кінцем червня величезної руїни заподіяли великі повені, що спричинили шкоди на більйони долярів. Між жертвами цієї повені є також наші люди зі східніх стейтів.

До несення першої допомоги зголосилися наші церкви і братські організації, одначе заподіяні шкоди є такі великі, що їх ніяк не можуть подолати наші громадські організації. Тому наша акція може бути тільки допоміжна до заповідженої загальної допомоги стейтових і федерального урядів, що на ту ціль призначили більйони долярів. На місцях будуть діяти допомогові, дорадчі — розподільні комітети, до яких наші братські організації і церкви повинні призначити відпоручників.

ЗУАДК увійшов у зв'язки з Червоним Хрестом та стейтовими федеральними урядами і буде намагатися допомогти нашим людям отримати поміч від урядів. Теж буде давати інформації зацікавленим.

Нова адреса ЗУАДК-у — 1321 W. Lindley Avenue, Philadelphia, Pa. 19141. Телефон: GL 5-3774.

Кіссінджер відбув шість і півгодинну секретну зустріч з північними в'єтнамцями

Вашингтон. — І Білий Дім і комуністичний уряд Північного В'єтнаму повідомили одночасно, що Генрі Кіссінджер, дорадник през. Ніксона для справ національної безпеки, відбув у середу 19 липня ц. р. довгу секретну зустріч із представниками комуністичної північнов'єтнамської делеґації для мирових переговорів у справі миру у В'єтнамі. Говорив Кіссінджер із Ле Дуком Тго, членом північнов'єтнамського Політбюра та з Ксуаном Тгуєм, керівником північнов'єтнамської делеґації на мирову конференцію. Тривала зустріч шість і пів годин. Зараз після її закінчення Кіссінджер відлетів ще цього вечора до Вашингтону, щоб звітувати през. Р. Ніксонові про висліди своїх розмов. В повідомленні Вашингтону не подано нічого про такі чи інші результати зустрічі, сказано тільки, що про дальші розмови буде повідомлення після того, як вони відбудуться і що обидві сторони погодилися не виявляти змісту цих ведених секретно розмов. В повідомленні Ганою подано про факт зустрічі Кіссінджера з представниками Північного В'єтнаму. В офіційних колах у Вашинґтоні виключають покищо можливість якогось більшого перелому в дотеперішніх переговорах і навіть підкреслюють, що покищо немає ніяких даних про успішність ведених переговорів.

Провід зорганізованого робітництва схвалив невтральність у виборах

Вашингтон. — Екзекутивна Рада Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій схвалила в середу, 19-го липня, не займати офіціяльного становища та не давати своєї формальної підтримки жадному із кандидатів на президента ЗСА в цьогорічних листопадових виборах, отже ані президентові Ніксонові, ані демократичному кандидатові сенаторові Дж. МекҐовернові. Це перший раз в історії цих об'єднаних в 1955-му році двох могутніх і впливових федерацій робітничих професійних спілок, що їх провід формально не підтримуватиме демократичного кандидата. Президент федерації, Джордж Міні „в короткому пресовому комунікаті заявив, що „в теперішніх обставинах" головна увага буде зосереджена на вибір законодавців, сенаторів і конґресменів, діяльність яких досі сприяла зорганізованому робітництву. Відмовляючись від формальної підтримки будь-котрого з кандидатів, Екзекутивна Рада не відмовляє права поодиноким складовим спілкам підтримувати кандидата їхнього вибору. Сенатор МекҐоверн в інтерв'ю на цю тему висловив розчарування, але він думає, що він дістане багато голосів з-поміж робітництва. Кларк МекҐреґор, керівник виборчої кампанії президента Ніксона, в цій самій справі висловив „певність, що американський робітник розчарований демократами".

Уряд ЗСА зміняє фінансову політику, інтервеніює в обміні закордонної валюти

Ню Йорк. — Уряд З'єднаних Стейтів Америки в середу 19-го липня виявив поважну зміну у своїй фінансовій політиці інтервенцією в продажу закордонної валюти з виразною метою охорони вартости доляра. Урядова інтервенція проявилася головно в акції Федерального Резервового Банку в Ню Йорку, що почав „випродувати" німецьку марку по зниженій ціні. Рівночасно з урядового боку дали до зрозуміння, що в потребі уряд відновить обопільні позичкові домовлення з центральними закордонними банками, що були відкликані майже рік тому,як президент Ніксон 15-го серпня минулого року проголосив скасування зв'язку доляра з золотом, що з черги призвело до девальвації доляра. Цю зміну в урядовій фінансовій політиці інтерпретується, як бажання виявити співпрацю між більшими фінансовими потугами і тим причинитися до успокоєння на світових фінансових ринках.

НА СОЮЗІВЦІ КОЖНОЇ СУБОТИ КОНЦЕРТИ І ЗАБАВИ, КОЖНОЇ НЕДІЛІ МИСТЕЦЬКІ ВИСТУПИ

Союзівка, Кергонксон. — „Шматок України в Америці", „Нема то, як на Союзівці!", „Всі дороги ведуть на Союзівку!" такі і подібні окреслення ця мальовнича оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах виправдує вже двадцять років своїм положенням, своїм устаткуванням та своїми удогідненнями, своїми дитячими таборами і курсами українознавства, як і своїми програмами, зокрема концертами і забавами кожної суботи та мистецькими виступами кожної неділі. Цієї суботи, 22 липня, в програмі вечірнього концерту в штучно охолоджуваній залі „Веселки" виступлять — як уже інформовано — оперова співачка Марія Лисогір, якій на фортепіяні акомпаніюватиме проф. Дарія Каранович, та молода адептка балету, цьогорічна Краля Союзівки Таня Зазуля. А в неділю, 23-го липня, після полудня відбудеться виставка творів Слави Ґеруляк, яка вечером того дня доповідатиме і демонструватиме техніку своєї скульптури.

В чергову суботу, 29-го липня, в програмі вечірнього концерту виступлять „Соловейки" СУМА з Філядельфії під проводом проф. Зої Маркович. Їхні виступи урізноманітнуватиме музичний ансамбль працівників Союзівки. Того ж кінця тижня, в неділю 30-го липня, матиме на Союзівці свій авторський вечір відомий наш письменник-журналіст Василь Софронів - Левицький з Торонта, якого представить письменниця Уляна Любович.

В суботу 5-го серпня, гості Союзівки матимуть нагоду подивляти і захоплюватись виступом відомого нашого молодечого танцювального ансамблю „Лиман" з Пасейку під мистецьким проводом Романа Стеткевича та під управлінням Володимира Юрчинюка. А в неділю, 6-го серпня, маестро Яків Гніздовський матиме виставку своїх мистецьких творів після полудня, а вечером доповідатиме про дереворити.

Очевидно, що кожної суботи, після концертів, будуть не менш традиційні забави з танцями.

ДЖЕК ПЕЛЕНС ВИСТУПИТЬ НА СОЮЗІВЦІ 29 ЛИПНЯ

В останній хвилині, як це число „Свободи" вже було на пресі, одержано повідомлення, що відомий фільмовий артист з Голлівуду, Джек Пеленс — Володимир Палагнюк, виступить на Союзівці в суботу, 29-го липня, під час вечірньої концертової програми.

В Москві заявляють, що совєтських військових дорадників відкликано з Єгипту за „взаємним порозумінням"

Москва. — Про факт виведення з Єгипту 5.000 совєтських військових дорадників й експертів дізналися читачі совєтських газет у середу 19 липня з короткого повідомлення ТАСС, надрукованого разом із поясненням, що це сталося за „взаємним порозумінням" між Совєтським Союзом і Єгиптом. В опублікованій з цього приводу заяві підкреслено, що виведення совєтських мілітарних дорадників та експертів не визначає якоїсь зміни у плянах Совєтського Союзу „розвивати і посилювати всіма способами його взаємини з Арабською Республікою Єгипту" на базі підписаного минулого року на протяг 15 років договору дружби і співпраці. В повідомленні ТАСС підкреслюється також, що совєтські військові дорадники й експерти виконали свої тимчасові завдання і тому ж обидві сторони прийшли до переконання, що вони можуть бути вже забрані з Єгипту. Московське повідомлення про цей факт зредаґоване так, щоб зневтралізувати у світовій опінії неґативне для Совєтського Союзу враження про розрив між Єгиптом й СССР. Ні в повідомленні ТАСС, ні в заяві президента Єгипту Садата не сказано нічого про виведення дальших 15 до 20 тисяч совєтського допоміжного військового персоналу, що перебуває й далі в Єгипті. Відкликані на вимогу єгипетського уряду дорадники й експерти почали виїздити вже з кінцем минулого тижня і в понеділок цього тижня деякі з них завантажилися на совєтські кораблі в Александрії. В урядових колах у Вашингтоні задоволені з факту виведення совєтських дорадників й експертів з Єгипту, але ж вичікують дальшого розвитку подій.

Новий японський прем'єр хоче переговорювати з комуно-китайцями

Токіо. — Новий енергійний прем'єр Японії Танака повідомив, що одним із головних завдань його політики буде налагодження нормальних відносин між Японією і комуністичним Китаєм. Танака не робить собі ілюзій, знаючи, що це буде не легка справа, і тому заявив, що для досягнення успіху треба буде дуже серйозно підготуватись до переговорів: „Якщо Японія і Китай мають зберігати постійно дружні відносини, то спершу треба якнайкраще підготуватися до таких переговорів", сказав японський прем'єр. Він підкреслив також, що одночасно Японія буде старатися поліпшити відносини із СССР — головним суперником комуністичного Китаю. В колах японського естаблішменту вважають, що Японія може тільки виграти, ведучи одночасно переговори з комуно-китайцями і з СССР, своїми двома сусідами-велетнями. Але прем'єр Танака дав виразно зрозуміти і Пекінові й Москві, що Японія розглядала й надалі буде розглядати ЗСА, як свого великого і найбільш природного союзника. Він назвав ЗСА „великим братом Японії", а в іншому місці — „нерозлучним братом Японії". На пресовій конференції, що тривала майже дві години, новий японський прем'єр давав чіткі і ясні відповіді на багато запитань журналістів, що рідко коли робив попередній японський прем'єр 71-річний Ейсаку Сато. Прем'єр Танака підкреслив, що Японія й надалі буде утримувати найбільш тісні зв'язки з ЗСА і користуватись американською „нуклеарною парасолею" для своєї оборони, без власної атомової зброї. Він повідомив, що зміни в японській конституції можуть наступити тільки внаслідок рішення народу шляхом референдуму та що цього року не буде в Японії виборів.

Із Совєтського Союзу викинули групу українських туристів з Канади

Київ. — Місцева „Радянська Україна", що є органом ЦК КПУ і Ради Міністрів УССР, надрукувала в числі 161-у з 11 липня ц. р. репортаж свого кореспондента з Чернівець якогось П. Заїки п. н. „Крах політичних провокаторів" із підзаголовком „Чому видворено з СССР групу канадських туристів?"

В репортажі йде мова про групу українських туристів з Канади, в тому числі подружжя Альберта й Ольгу Качковських, Дмитра і Соню Ціпівників та Стефана і Рому Франків, які в травні 1972 року прибули до Львова „мікроавтобусом" фірми „Фольксваґен" і звідти почали свою мандрівку по Україні й Росії.

Про дальшу їх подорож подано в репортажі такі „ревеляції":

„Після кількаденного перебування у Львові приїжджі взяли курс на Київ. Звідти всі злітали літаком у Москву, а далі знову подорожували на колесах: через Полтаву на Харків, потім на Запоріжжя, у Крим, Вінницю, Чернівці . . .

„Але поступово, день за днем „респектабельні" ту-

(Продовження на стор. 3-ій)

Хлопці закінчили, дівчата зачали таборування на Союзівці

Союзівка, Кергонксон. — Минулої суботи і неділі, 15 і 16 липня, в дитячому таборі на цій оселі Українського Народного оюзу наступила „зміна варти", як закінчилося таборування хлопців і на їх місце прийшли дівчата. До табору, як відомо, приймається дітей у віці від 6 до 12 років. Хлоп'ячий табір, що почався 25-го червня, закінчено в суботу, 15-го липня, короткою церемонією в залі „Веселки" Таборовиків прощали управитель Союзівки Володимир Квас та командантка цьогорічних дитячих таборів на цій оселі пані Євгенія Цікало. Раніше самі таборовики пописувались своїми вмілостями: піснями, танцями і декламаціями. Того ж дня по пол. формально почалася „зіна варти" ,як у віллі „Львів", в якій приміщений табір, зайняли місця 25 дівчаток. Після молитви їх привітала коротким словом командантка табору пані Цікало, познайомивши їх опісля з порядком щоденних заїнять. Дівочий табір, як і раніше хлоп'ячий, має назву „Живої Веселки". Командантці табору допомагають в піклуванні таборовичками сестрички Аня Дидик, асистентка командантко, Христя Вовк, Ірина Кецик, Ліда Домбровська, Ореста Качала та Іванка Форманюк. Дівочий табір триватиме до 5-го серпня і тоді почнуться 4-тижневі курси українознавства.

У Ню Йорку 40 совєтських громадян були свідками відзначування Тижня Поневолених Націй

Ню Йорк. — Після походу по 5-ій евеню, Богослуження в інтенції поневолених націй у катедрі св. Петрика та протестаційного зібрання в Центральному Парку в неділю 16 липня, з участю понад 2 000 осіб різних національностей , і після акту проголошення Проклямації Тижня Поневолених Націй особисто посадником Ню Йорку Джоном Ліндзі в Ситі Голл у вівторок 18 липня — у середу 19 липня о 6:30 вечора відбулась поблизу будинку совєтської місії до ОН заключна демонстрація з нагоди щорічного проголошення Президентом Тижня Поневолених Націй. На демонстрацію прибули біля 200 осіб, представники українського, естонського, литовського, латвійського, румунського, кубинського народів та представники козаків під керівництвом полк. Назаренка, більшість із своїми національними прапорами. Керував маніфестацією д-р І. Дочефф з рамени Комітету ТПН у Ню Йорку і Американських прихильників АБН, значну організаційну роботу пророби адв. Р. Гутлевич з рамени Об'єднаного Комітету Українсько - Американських Організацій Ню Йорку, Метрополітального Відділу УККА. В демонстрації взяли також участь представники організації Молоді Американці за Свободу та Жидівської Ліґи Оборони.

Поліція не допустила навіть такої малої кількости демонстрантів на 67 вулицю, себто до совєтської місії. Учасники ходили у вогку спеку до 90 степенів „колом", носячи прапори на чолі з зоряним американським і транспаренти з такими написами, як „Свободу Україні!", „Випустіть В. Мороза", „Припиніть русифікацію", „Звільніть Балтику!" та ін. О 7-ій г. прибули представники ЕН-БІ-СІ з кінокамерою, а д-р І. Дочефф, студентка Лариса Лозинська, голова СУСТА студ. Іня Гікава, інж. М. Шпонтак і представник Румунії давали відповіді на запитання американських кореспондентів. Опісля делеґація в складі 10 осіб з прапорами ЗСА й Поневолених Націй була допущена поліцією на 67-му вулицю і там, перед дверима до місії СССР, відбулась друга 15-хвилинна маніфестація. Совєтські представники відмовилися взяти петицію, яку пропонував їм д-р І. Дочефф від імени присутніх. Кругло 40 совєтських громадян, які саме виходили з будинку місії й поспішно всідали у автобус, несучи великі пакунки з накупленим у Америці добром, мали добру нагоду побачити національні прапори та почути вигуки або й короткі промови англійською, українською, румунською і російською мовами: „Росіяни, звільніть усі народи!", „Геть комунізм!", „Якщо ви допускаєте закриті суди, то й вас будуть судити!" іт. п. Автобус від'їхав, під нервові вигуки провідника групи „Скарєй, скарєй!". Делеґація повернулась до місця демонстрації, там відспівали „Не пора" і на закінчення о 8.30 вечора з почину заступниці головного предсідника УНСоюзу п-і Марії Душник — американський національний гимн. Демонстрація була малочисельною, не було заповіджених летючок, але транспаренти читали тисячі людей з авт і автобусів, а телевізійна сітка в Ню Йорку в передачі о 11-ій г. добре допомогла справі, за яку демонстрували представники поневолених націй.

Проф. д-ра Миколу Степаненка підвищено до звання надзвичайного професора в Центральному Мічиґанському Університеті

Проф. д-р М. Степаненко

Проф. д-ра Миколу Степаненка, віце - президента УНР і голову Ради для справ Культури СКВУ, члена Відділу Чужоземних мов Центрального Мічиґанського Університету підвищено з травня 1972 р. до звання надзвичайного професора („ассошіейт"), внаслідок його однорічної педагогічної і науково - дослідної праці в тій вищій школі. Центральний Мічиґанський Університет, розташований у середній частині ЗСА поблизу канадійського кордону, де клімат і пейзажі нагадують Україну, нараховує 15 000 студентів і 100 осіб професури. Академічна атмосфера там виключно сприятлива для поміркованих студентів, які хочуть одержати тривкі знання й добру спеціялізацію. Проф. д-р М. Степаненко є керівником секції російської мови, культури й цивілізації при Відділі Чужоземних Мов. Якщо протягом наступних років підбереться достатня кількість студентів, не менше 10, то ця Секція заходами проф. М. Степаненка й ін. кількох українських професорів, включить у свою програму також предмети з українознавства

(Закінчення на стор. 3-ій)

Цієї суботи і неділі в Гарварді конференція в справах українського шкільництва

Кембридж, Масс. Цієї суботи і неділі, 22 і 23-го липня, тут у приміщеннях Гарвардського Університету відбудеться дводенна конференція, присвячена проблемам українського шкільництва в Америці — інформують з Гарвардського Центру Українських Студій. На конференцію запрошені всі, хто цікавиться розвитком українського шкільництва та навчанням українознавчих предметів в парафіяльних і суботніх школах. Метою цієї конференції є започаткувати підготову для зорганізування великої конференції українського шкільництва в Гарварді весною 1973-го року. Організатором цієї вступної конференції є Галина Дуда, докторантка Гарварду в едукації. Свою участь у конференції можна ще зголосити,телефонуючи під час дня до Гарвардського Комітету Українських Студій: Harvard Committee on Ukrainian Studies 1737 Cambridge Mass. — (617) 495-4053 а у вечірніх годинах до п. Галини Дуду: 367 Hardvard St., Apt 3, Cambridge, Mass. (617) 547-6338

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Забирайтеся додому!"

Цілих майже вісімнадцять років, починаючи з вересня 1955 року, Москва намагалася всадовитися в Єгипті не тільки економічно, але й мілітарно, створюючи із цієї країни свою військову базу і приготовляючи її для перетворення на ще одну „народно - демократичну", тобто керовану комуністичним режимом країну. Спочатку, ще за президентури Насcера в контактах між Єгиптом і СССР ішлося здебільшого про економічні справи, про постачання Єгиптові совєтської нафти, про грошову й технічну допомогу в будівництві Асванської греблі та в будові сталеварень і інших індустрійних підприємств. З грудня 1961 року Москва і Чехо - Словаччина почали доставляти Єгиптові підводні човни, нищильники й інші воєнні кораблі. Започатковану мілітарну допомогу продовжувала Москва протягом наступного десятиріччя, що й завершилося підписанням договору в травні 1971 р. Підгорним і Садатом про 15-річну дружбу і співпрацю. Ще в лютому 1972 року, під час перебування міністра оборони СССР маршала А. Гречка в Єгипті, Москва погодилася збільшити єгипетські „оборонні спроможності". В результаті Москва вислала до Єгипту 5 тисяч військових дорадників та експертів і 15 тисяч військового персоналу для обслуги летунських баз і протиракетних інсталяцій, 70 бойових і 14 розвідувальних літаків разом із 200 пілотів.

Раптом усе це увірвалося. Президент Єгипту Анвар ель-Садат виступив із вимогою, щоб Москва вивела негайно всі п'ять тисяч своїх військових дорадників та експертів. Не виключена можливість, що Єгипет зажадає поступового виведення з його території всього совєтського мілітарного і технічного персоналу. Далекосяжні пляни Москви зробити Єгипет своєю політичною та мілітарною базою, своєю випадовою брамою до Африки і Близького Сходу пішли внівець. Провідники Єгипту, як і провідники Судану минулого року збагнули, чого шукає Москва в їх країнах, і вирішили припинити усю нібито „дружню" совєтську агресію та інфільтрацію. І Садат і його співробітники, зокрема військовики, переконалися досить скоро що допомога Москви обмежується більше словами й обіцянками, що доставлювана нею зброя перестаріла або й невистачальна, і що єдина мета Москви — поставити Єгипет в якнайбільшу від себе залежність.

Є всі підстави сподіватися, що за прикладом Єгипту підуть і інші африканські та близькосхідні, зокрема арабські, держави, позбуваючись загрозливої для їхньої суверенности й незалежности московської „опіки".

Літо

„Вдаль пішло гаряче літо", — співається в чарівній пісні про гуцулку Ксеню... Покищо гаряче й досить вогке літо у північно - східній частині ЗСА ще не пішло „вдаль", а підігріває люд Божий як у Ню Йорку, так і в Чикаго чи Детройті, та й з Маямі Бич повідомляють, що там 100 ступенів спеки — це вже звичайна справа.

Не кожному легко переносити таке особливе літо, але без нього було б ще важче перетривати зиму. І тому маси українців, як і інших співгромадян цієї великої країни, перебувають тепер у літніх відпочинкових оселях; між ними тисячі переходять в кінцях тижня через Союзівку, оту оселю осель, що пропонує і старшим, і молоді не лише здорові страви та приємні забави, а й такі культурні імпрези, як мистецькі виставки, концерти на високому рівні, виступи гостей - мистців, зокрема з Канади. Тисячі молоді готуються по своїх таборах, де вони і відпочивають, і перебувають в рідному колі, й підтягають знання української мови шляхом співання пісень, лекцій, гутірок, читання. Всі оселі Пласту, СУМ'у, ОДУМ'у заповнені в цей час дітьми й молоддю, і багато між ними вже тепер почали готуватись до особливої події на початку вересня, на „День Праці", коли закінчується таборування й відбуваються прощальні юнацькі ватри та виступи дітей і молоді перед батьками — покази, чого вони навчилися, що вміють, які осяги здобули за літній час. На Пластовій Оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгемі такі покази досягнень молоді заплановані, як вийняток, на кінець серпня, бо тоді будуть кульмінаційні відзначування 60-ліття з часу створення Пласту в Україні. Звичайно, не вся, на жаль, молодь, і не всі старші мають змогу перебувати на оселях, бо на всіх не вистачило б і місця. Але літо повинні використати всі, пам'ятаючи давнє мудре гасло: „в здоровому тілі здорова й душа".

Гарного, приємного, найкращого літа!

І. Вовчук

ЧИСТКА ПАРТІЇ

(Розважання)

(1)

На всі лади московська преса вихваляє переваги „політики реалізму", либонь започаткованої постановами травневого пленуму ЦК КПСС. На пленумі вельможі імперії, поспішно зібрані 19 травня, напередодні приїзду през. Ніксона до Москви, схвалили дві постанови. В зовнішній політиці схвалено посилити політику співіснування з капіталістичним світом, зокрема з ЗСА, а в соціялістичному царстві перевести обмін партійних документів протягом 1973 і 1974 р., як названо в постанові заповіджену чистку партії. Обидві постанови, за коментарями преси, мають вказувати на „мудру політику реалізму", яку буцімто веде ЦК імперської партії.

Хоч чистка партії буде переводитись тільки в наступному році, на пленумах партійних комітетів усіх щаблів партійно - урядової піраміди посилено обговорюється це „важливе політичне міроприємство", як названо в постанові обмін партійних документів. Його буцімто переводиться в зв'язку з тим, що скінчився термін партійним квиткам. Написавши це в „Правді" 24 червня, в наступному реченні уточнюється зміст заповідженого обміну: „Зрозуміло, що це не значить, що йдеться про звичайний технічний акт тільки заміни теперішніх квитків на нові". Отже, не технічний акт, а далеко глибше адміністративно - політичне міроприємство. „Партія, за окресленням „Правди", розглядає заповіджений обмін партійних документів як діло великої політичної ваги".

Як кожне міроприємство ЦК, воно підпорядковане певним завданням. Обмін партійних документів, вимагає постанова, мав би „зміцнити партію, підвищити активність і дисципліну комуністів". І разом з тим мав би „сприяти поліпшенню діяльности всіх партійних організацій у посиленні їхньої роботи при виконанні завдань господарського і культурного будівництва, намічених 24-им з'їздом КПСС". Постанова вимагає використати обмін, і то повністю, „для дальшої активізації внутрішнього партійного життя, удосконалення методів партійного керівництва, підвищення ідейно виховної і організаційної праці в масах".

Завдання, які ставить ЦК перед чисткою, дуже широкі. Вони зачіпають кожного члена партії. Читаючи постанову, кожний партієць подумає: а чи не обвинуватять його в тих гріхах, що їх хоче позбутись керівництво партії запланованою чисткою партії при обміні партійних документів? Страх і голод завжди були союзниками большевизму в запровадженні тоталітарної диктатури над націями, силою включеними в імперський комплекс СССР. Езопівська мова постанови сіє почуття страху і непевности заздалегідь перед початком чистки.

Кожний член партії, в якій би ранзі партійній він не перебував, знає, що легко може бути обвинуваченим за пасивність і байдужість чи порушення дисципліни і, як наслідок, залишитись без партійного квитка. А без нього втратяться привілеї, вигоди і щедроти матеріяльні. Страх перед заповідженою чисткою охоплює кожного члена партії, і, на мою думку, що вища його ранга, титул чи становище, те вичуття гостріше. Бож загально визнано, що в царстві московського соціялізму, де партія керує і організує все життя людське, стандарт життьовий міряється титулом чи становищем в замкнутому колі партійної диктатури. Неписаним законом у суспільстві большевицького соціялізму стало те, що добробут і вигоди життьові прямо пропорційні до висоти щабля, на якому людина перебуває в партійній ієрархії.

***

Офіціоз партії, деталізуючи постанову про чистку, вимагає вже розпочати підготову до обміну квитків. „Головне в тому, щоб у кожній партійній організації створити обстановку взаємних вимог, принципової критики і самокритики. Необхідно домагатись, щоб усі комуністи в своїй роботі і поведінці суворо дотримувались Програми і Статуту КПСС, на ділі виконували авангардову ролю на виробництві і в суспільно - політичному житті, сумлінно ставились до партійних доручень, постійно засвоювали марксо - ленінську теорію" („Правда" з 24 червня ц. р.).

Вимога офіціозу говорить, що з партійною повинністю не все гаразд. На виробництві і в суспільно - політичному житті партійні кадри часто, замість бути авангардом, плетуться ззаду. І марксо - ленінська теорія їм не помагає, та вони не мають і охоти її засвоювати, тому про засвоєння дуже часто пригадується в пресі. „Наше суспільство заражене лицемірством, міщанським егоїзмом, захованою жорстокістю. Більшість представників його вищого шару — партійно - державного апарату управління міцно тримаються за свої явні і таємні привілеї, байдужі до порушень прав людини, до поступу і інтересів процесу". Так характеризує партійно - державний апарат академік А. Сахаров в останньому меморандумі до Брежнєва, поданому вдруге в березні ц. р.

Два роки тому А. Сахаров, домагаючись від ЦК партії реформ імперської системи, вказував, що реформи врятують цілість імперського комплексу від штурмів націоналізмів. В цьогорічному меморандумі А. Сахаров, домагаючись реформ, підкреслює, що „бюрократична закостеніла система з її тоталітарним втручанням в життя громадян, посилюючи обмеження свободи, загострює національні проблеми".

„Загострення", на яке вказує акад. Сахаров, свідчить, що національно - політичні сили — націоналізми поневолених большевицькою Росією націй стають волевим двигуном у боротьбі проти тоталітарної диктатури великодержавства. Національно-політичні домагання і боротьба виявляються в різних формах у суспільно-політичному житті, ще скутому кригою великодержавного тоталітаризму. В сутичках з диктатурою влади кристалізується програма національно - політичної вирішальної битви з московським великодержавством большевизму. Диктатура КПСС через закостенілість її структури, догматизм ідейно - політичних настанов і доведену до безглуздя централізацію управління, щоб утримати цілість і неподільність імперського царства, неспроможна використати науково - технічні здобутки сучасности для задоволення людських потреб.

Це загострює протиріччя між диктатурою і соціяльно-політичним укладом, посилюючи національно - політичні домагання і боротьбу. В останніх листівках, що розповсюджувались в Москві і інших столицях царства большевизму, населення закликається до всенародного страйку в боротьбі за свободу. „Наші правителі, — говориться в тих закликах, — нищать країну. Руйнують її економіку, г о с п одарство, створюють небезпечну міжнародну ситуацію". В листівках говориться, що життьовий рівень працюючих „країни соціялізму" надто низький у порівнянні до країн розвиненого світу. „Наша країна, — говориться в листівках, — має найбагатші в світі ресурси, друга промислова держава в світі. А життьовий рівень працюючих СРСР посідає тільки 26 місце в світі, — останнє серед розвинених країн".

Вказуючи на те, що працюючий на свій заробіток може купити в СССР в 7-12 разів менше від англійського, американського чи німецького трудівника, летючка вказує на розкішне життя „п а р ократії", „апаратників". Називаючи себе „авангардом народу", вони привласнюють „таємно і явно" колосальні прибутки „на їхнє розкішне життя, дачі, лімузини, на величезну заробітну платню, преміяльні, таємні пайки, курорти, санаторії. Навіть царські вельможі не жили так розкішно як кремлівські правителі", — говориться в летючках.

***

Листівки, закликаючи населення до боротьби, посилюють опозиційне наставлення в країні до влади. В. Мороз у його „Замість останнього слова", говорячи про силу національного відродження, вказує, що імперські греблі, збудовані большевицькою партією для утримання національних спільнот, включених в імперський комплекс, хоч і міцні ще, але „опинились на сухому. Весняні води (національного відродження — І. В.) оминули їх і знайшли свої нові русла". Цьогорічні потягнення пленуму ЦК партії підтвердили оцінку становища в країні московського соціялізму.

На початку цього року пленум ЦК КПСС суворо засудив партійне керівництво Тбілісі (Грузія) за „безпринциповість, лібералізм і кумівство" в керівництві. За нагінкою на грузинське партійне керівництво прийшла нагінка на партійні кадри в Україні. На негаразди в КПУ вказує постанова ЦК КПУ „Про організаційну і політичну працю Ворошиловоградського і Черкаського обкомів партії". В постанові обвинувачено партійне керівництво двох областей (на страх іншим — І. В.) за те, що вони не приділили уваги „зміцненню державної дисципліни" і через це 40 підприємств у Ворошиловоградській і 8 у Черкаській областях не виконують встановлених плянів промисловости і сільського господарства.

(Закінчення буде)

„ОЗЕЛЕНЕНА" ЯПОНІЯ

(ст). — Японська фабрика цементу добувала вапняк із гори Ібукі. Коли постали неприємні для ока надто великі ями, помалювали їх зеленою фарбою. Виправдували свій поступок тим, що це — найпрактичніший спосіб зробити гору зеленою. Одначе, природна зелень змінюється з кожною порою року, від яснозеленої навесні до темнозеленої вліті. Частина гори, помальована зеленою фарбою, не змінює свого кольору. І восени, коли листя червоніє й жовтіє, ця частина являє собою диковинне видовище.

З цього приводу токійський щоденник „Асагі Шітбун" із обуренням писав:

„Коли глянути на щось таке, то найперше хочеться сміятись, але зараз же людина здає собі справу, що це насправді дуже сумне явище. Ця подія — символ сучасної Японії. Краще, ніж щонебудь інше, доказує вона як японці останніми часами стали думати. Така поведінка найкраще доказує повний брак зрозуміння, що це таке природа взагалі. Зелень гори заспокоює і втішає нас, пригадує вітер, що колихає галуззям дерев, ми чуємо спів птахів, відчуваємо, що там підростає свіжа травичка. Попросту чуємо віддих матері - природи, і так зазнаємо справжнього спокою і полегші.

„Одначе, штучна зелень це мертва зелень. Фарба, понахляпувана на голу гору, це те саме, що косметичне підмальовування мертвого лиця. Думати, що все в порядку з такою горою, коли вона зеленіє — яка ж це наївність і дивацтво! Наївність і дивацтво — це правда, але годі це так залишити. В такій поведінці криється страшна людська арогáнція і зухвалість.

„Винищування природи, що вже так довго триває, звернуло нарешті на себе увагу з різних сторін. Коли природа стала мститися, турбувати нас різними забрудненнями, люди почали остерігати, що раз знищену природу тяжко привернути назад. Деякі навіть твердять, що незнання екології* — це суспільне лихо. Тому вирішено, що мусимо вжити всіх заходів, щоб привернути назад природу. Та перевагу починає брати дивна поведінка: забудьте про таку віднову, що забирає багато часу і праці, каже дехто, а робіть такі речі, що виглядають природно — себто застосовуйте заступників природи.

„Як наслідок того всього маємо тепер хатку із штучного дерева, із крупинками, що подобають на справжні, штучними квітами, фабрикованими в Гонґ-Конґу, ще й із штучними садочками, удекорованими вайнелевими газонами, пластичними каменями й ліхтарнями. Якщо насправді має й далі бути так, то може й штучне озеленення гори неминуче.

„Ми розуміємо, що „штучна природа" має деякі вигоди.Однак, чого ми побоюємося, це те, що коли звикнемо до таких неживих заступників, то кінець - кінцем забудемо, що це таке дійсність. Побоюємося, що м о ж е мо втратити захоплення різними фазами життя. Насправді можемо втратити розуміння цінности й самого життя.

„Мусимо покірливо признати, що ми — діти природи і що не можемо жити без природи. Мусимо всіми силами відбудовувати природу, без уваги на те, скільки часу це нам коштуватиме, ніж веселитися й бенкетувати серед продукції заступників. Залишімо гору Ібукі штучно озелененою, як монумент людської глупоти. Її замалювали в злісних намірах, одначе годі забувати про загальне ставлення до природи".

Коли читаємо цю осторогу проти нищення природи, пригадуються наші зелені Карпати, в яких немилосердно вирубують тепер ліси. Про це згадували совєтські газети у зв'язку з минулорічною повінню. Згадати б ще тут австрійського поета Лєнава, що з причини тодішнього деспотизму в австро-угорській монархії виеміґрував був 1832 року до Америки, купив собі посілість біля Балтимору, але вже в 1833 році вернувся до Відня, розчарований матеріялізмом, і, як писав до приятеля, „проклята доля кинула мене туди, де немає солов'я і інших співочих птахів". До того ж приятеля він писав, що Ніяґара справила на нього велике враження, море схопило за серце, але первобутні, непрохідні ліси злякали його, бо виявили природу з її страхітливої, нищівної точки зору. Посілість передав цей поет під опіку сусідам, які безсовісно використали його. Лєнав (1802-1850) — це псевдонім. Справжнє ім'я і прізвище його: Ніколяве Франц Німбш фон Штравілєнав.

* Екологія — галузь біології, наука про відношення живих створінь і рослин до оточення.

„Якийсь там Завалів"...

(Замість фейлетону)

— Що з тобою чоловіче? — запитала мене дружина, коли побачила, як я зірвався з фотелю, де читав газету.

— Дивись ось тут, як той бібрецький шляхтич у суботній „Свободі" Завалів, гніздо наших пращурів ображає!

Чи він не знає, що Завалів — це одно із найстаріших сіл Галичини, що початок його, тоді ще званого Зеленим Дубом, сягає до VIII століття, а назва Завалів походить від трьох валів, насипаних за селом у XII столітті?

І де, як не під Заваловом, князь Василько Ростиславич розбив орду Боняка і змусив його втікати, а з вдячности до св. Миколая, який йому приснився і над ранком у наступ іти радив, церкву на Камінній горі побудував.

Це там на початку XX століття Матір Божа з'явилася, і народ майже з цілої Галичини на прощу та відпуст щорічно з'їжджався.

— Або те, що там, над Золотою Липою, наші славні усусуси в окопах стояли, про що навіть в Альманаху Усусусів згадка є, — додала моя дружина, побачивши, що прийшов час боронити честь Завалова. Вона хоч сама з Підгаєць, але знала вже все про Завалів: що це не село — а містечко, де ярмарки колись щовівторка відбувались; що там була ратуша, і то не така, яку на ніч всередину затягати треба було; що там могили усусусів були і що четар Іван Балюк теж там похований. І багато інших речей про це славне село вона знає.

— Зірко, — вже голосно заговорив я, — чим більше думаю, тим більше мене все це злостить.

От хоч би те, що тут полки козацькі гетьмана Петра Дорошенка 1667 року проти гетьмана польського Собєського, пізнішого короля Яна III воювали, а могили їхні ще досі стоять.

— Або чи в Бібрці, чи в Завалові народився наш славний мистець - маляр Антін Манастирський?

— Так! Хоч би те, що в нас уже в XII столітті замок був, а руїни його ще й сьогодні видно. Жив там і власником був гетьман Степан Яблонський, який у соймі козаків заступав.

Замок цей величавий мав 20 кімнат і тунель довжиною понад кілометр. Татари під проводом везира Ібраґіма Шушмана навесні 1675 року щойно по довгій облозі здобули його і село спалили.

— Нехай Бібреччина похвалиться, що так, як завалівські, за почином Нусі з Пришляків гроші склали, посилки закупили, а за продані речі минулого року церкву бляхою вкрили та відбудували.

— Так! Мені цього досить! За цю образу Завалова я з шляхтичем Ікером - Керницьким до двобою піду! — скрикнув я, виходячи надвір.

— Ти шаблю й зуби забув! — навздогін закричала мені дружина.

Остап Сокольський

Ольга Приходько

З МОРЯ ЖИТЕЙСЬКОГО...

Розповідь з часів старого Поділля

(13)

Хоч лікар потішав, що такі речі трапляються дуже часто, що за тиждень пані буде цілком здорова, Стефанія була всім тим так страшно пригноблена, що Зиґмунд не знав, як її потішити.

Тривала ця недуга довше, як казав лікар, і не так ушкодила фізично, як вплинула морально. Вся радість, все захоплення забавами здавалися їй тепер марними, легкодушними, навіть грішними, і вона гірко обвинувачувала себе, що так бездумно гаяла час на дурниці, забувши про свої обов'язки, про відповідальність свого становища.

Зиґмунд, хоч сам дуже огірчений, старався заспокоїти свою любу дружину як міг, казав, що це в монастирі її навчили боятися спокус, раз-у-раз перевіряти своє сумління, в усьому бачити свої провини та грішні вчинки і каятися та молитися. Але життя це не лише темрява зла і гріха, життя це також світ радости і добра. В кожному разі не може бути гріха в тому, що людина тішиться, грає, співає, танцює...

Але Стефанію не так легко було переконати.

Лікар також заспокоював її, запевняв, що це все скоро направиться, що вона взагалі така молода, що це перейде без наслідків, що певно це вийшло навіть ліпше, бо в такому молодому віці дитятко звичайно буває занадто кволе і тяжко його втримати при житті.

Потішити Стефанію було трудно. Натура у неї була занадто чутлива і усвідомлення повинности було велике.

Зиґмунд тим часом мусів попередити матір, що їх приїзд мусить задержатись з огляду на нездоров'я Стефанії з приводу потрату. Стару пані це глибоко збентежило, і вона негайно відписала, гірко вичитуючи синові за легковажність та необачність, а також доріκала Стефанії, від якої ніколи того не сподівалась.

Зиґмунд не показав цього листа Стефанії, але вона, перший раз уставши, несподівано зайшла до кабінету, і цей лист попав їй до рук. Це ще більше впевнило її в провині і ранило її серце. Вона почувала себе такою нікчемною, що не змогла б, не сміла б глянути в очі старій пані. Їхати додому в такому стані вона не могла. Зиґмунд це розумів. Лікар радив поїхати на морські купелі, які дуже сприяють оживленню всіх функцій організму. І вони поспішили покинути Париж, який, як їм тепер здавалось, спокусив їх на таку легковажність. Веселе товариство раптом втратило для Стефанії всякий інтерес і принаду.

Вибрали скромне, мале містечко, де провели ціле літо в тиші та спокою, майже в повній самоті. Стефанія поправилась, почувала себе здоровою, але безжурна радість уже не хотіла повернутися до неї.

Їм здавалося, що то місто, де вони минулого року були такими безмежно щасливими, поверне їм хоч частину чудового настрою, і на зиму вирішили вони поїхати знов до Риму.

Але радість це пташка, яка прилітає і відлітає зовсім несподівано, коли сама захоче...

Передусім в Римі Стефанія не хотіла зустрічатися з тим товариством, в якому минулого року так весело бавилась. Причиною цього була глибока зміна в напрямі її думок, в її світогляді. Монастирська вихова глибоко запала в душу. Атмосфера сталого відрікання від усіх земних радощів та розкошів, бо все це в дійсності є лише спокусою, щоб привабити, полонити душу, звести з шляху добра і втягнути у вічну загибель, у вічне рабство зла, у вічну темряву гріха, — ця вся ідеологія підсвідомо жила в ній, і тепер їй здавалось, що ось власне з нею сталася така біда, що вона, навіть не помітивши того, підпала спокусі гріха. Бо хіба не грішне життя провадили вони в Парижі? Видавали величезні гроші на розкішні та коштовні туалети задля власної пихи, задля втіхи з того успіху, з тих похвал. І як не сором їй було виставляти себе на показ та слухати ті всі грішні речі, які говорили їй захоплені нею адоратори! Нащо? Для чого? Це ж гріх виноситися так понад інших жінок, викликати заздрість і гнів у тих, які не мали грошей, краси молодости... І це замість того, щоб робити людям добро. А головно вона забула чи власне й недумала про свою повинність до родини, до якої її прийняли і, звичайно, очікували, що вона буде того достойна.

Тепер така ганьба, така пляма лежить на ній! Небо її покарало за ту пиху, за ту легковажність, і втратила вона ясність і чистоту душевну, яку мала в монастирі. І не сміє вона тепер показатися на очі тій добрій, старенькій мамі, яка їй довірила найдорожче що мала — свого сина.

Такі думки гризли серце Стефанії. Не хотіла, не могла сказати те своєму любому Зиґмундові. Жалувала його, не хотіла тим смутити. Він, очевидно, про те все зовсім не думав. В Римі почував себе, як вдома — багато читав, грав, мав своє коло приятелів, і єдине, що його турбувало — що його люба Стефанія смутна і замислена. Думав, що вона все ще не зовсім здорова, догадувався, що журиться за дитятком. Старався відвести її думки в іншому напрямі і постійно водив її з собою, показуючи прекрасні закутки в Римі та його околицях, оповідаючи всякі леґенди та історичні події. Тішило його, коли бачив, як її то цікавить.

(Далі буде.)

Проф. д-ра Миколу Степаненка підвищено

(Закінчення зі стор. 1-ої)

навства. Восени мин. року заходами проф д-ра М. Степаненка, проф. д-ра І. Каменецького та проф. Христини Каменецької в рямцях Міжнародного Тижня виступали перед тисячами студентів українські мистеецькі ансамблі: Бандуристи Ліґи Православної Молоді під мистецьким керівництвом Г. Китастого, Балетний Ансамбль Мотрі Макар, молода солістка Маруся Сисак. Проф. д-р І. Каменецький від'їхав у наукову подорож, і на його місце керівником міждисциплінарної програми Студій економіки слабо розвинених країн обрано проф. д-ра М. Степаненка. Крім викладів, він виступає із науковими доповідями. Газета „Сентраль Мічиґен Лайф" та університетська преса інформували про підвищення проф. д-ра Миколи Степаненка до надзвичайного професора. До його Секції на осінній семестер вже вписались понад 30 студентів. Проф. д-р Микола Степаненко з родиною є членами УНСоюзу .

Із Совєтського Союзу викинули групу українських туристів з Канади

(Продовження зі стор. 1-ої)

ристи показували своє справжнє обличчя — носіїв знавіснілої антирадянщини, політичних провокаторів, дешевих демагогів. Через океан привезли вони ненависть до всього, що нам, радянським людям, дороге... І не тримали ці почуття при собі, а всіляко намагались посіяти отруйні зерна облуди, проштовхнути збанкрутілі і гидкі ідейки буржуазного націоналізму.

„Типи, подібні до Качковського (а він демонстративно хизувався своєю причетністю до „самостійників"), лакейськи плазуючи перед своїми хазяями, йдуть на все у безплідних намаганнях посіяти розбрат між радянськими людьми, посварити народи-брати, підбурити їх підняти руку один на одного. А Рома Франко, походжаючи українською землею, де йшла героїчна боротьба радянського народу проти гітлерівської навали, блюзнірськи цікавилася сумної слави зграєю покидьків, які зрадили Батьківщині під скривавленими штандартами дивізії „СС Галичина" (про цю її „зворушливу" турботу свідчать і записи у блокноті горе-туристки, пред'явленому радянським митникам).

„Користуючись нашою гостинністю, заокеанські візитери в той же час вдавалися до брудних провокацій. Поливати брудом наші ідеали, те що для кожної радянської людини свято, паплюжити наш устрій, нашу дійсність, усе те, чим і в ім'я чого ми живемо — ось для чого вони перетнули радянський кордон.

„Але візитерів чекало розчарування. Висока пильність, глибоке ідейне загартування всіх громадян СРСР, яким довелось зіткнутись з цими непроханими „уболівальниками" за долю радянських людей, звели нанівець провокаторські прийоми й підступи заокеанських псевдотуристів.

„Лише гнів і обурення викликали серед наших громадян істеричні сентенції подружжя Ціпівник про те, що „українському народові загрожує деґрадація". Вам, — нашіптував по куточках Стефан Франко, — потрібний такий державний лад, у якому б панувала приватна власність". А далі на світ з'явились такого ж ґатунку підбурювальні заяви, які нічого спільного не мають ані із звичайною людською порядністю, ані з правилами поведінки іноземного туриста.

„Подібного наші люди терпіти не хотіли і не могли. Майже з усіх місць, де зупинялися ці туристи, на адресу адміністрації кемпінґів, місцевих відділень агенства „Інтурист" почали надходити численні листи, в яких радянські люди з тривогою писали про поведінку гостей . . .

„Зваживши на неспростовні докази ворожої щодо нашого народу діяльності групи канадських туристів, їх підбурювальну провокаційну поведінку, пропаґанду ворожої нам ідеології, практично — заклики боротися з існуючим у нашій країні соціяльним ладом, радянські компетентні органи визнали неможливим їх дальшу поїздку і прийняли рішення про видворення подружжя Качковських, Ціпівник та Франко за межі СРСР".

х В дальшому режимний репортажист подає інформації про „видворених": Альберт Качковський — викладач Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні і касир гол. управи Спілки Української Молоді Канади (СУМК), Ольга Качковська - редактор націоналістичного журналу „Тема", Стефан Франко — службовець міського маґістрату міста Саскатуну, Дмитро Ціпівник — лікар - психіятр. Викидувані із Совєтського Союзу українські туристи мали на кордоні „каятися" за „допущені ними помилки" і заявляти, що не будуть вести „наклепницької роботи" проти „Радянської України і Радянського Союзу".

У Північній Ірляндії і в Лондоні переговорюють про перемир'я

Лондон. — З добре поінформованих джерел повідомляють, що і в Північній Ірляндії у Белфасті, і в Лондоні розпочались таємні переговори між представниками англійського уряду та речниками нелеґальної Ірляндської Республіканської Армії з . метою встановити перемир'я у Північній Ірляндії. Інформують, що переговори провадять представники англійського адміністратора на Північну Ірляндію В. Вітлова та члена Партії Праці, включно з Гаролдом Вільсоном, колишнім прем'єром Англії, і представниками Ірляндської Республіканської Армії, включно з її відомим тактиком Девідом О'Конеллі. Вважають, що обидві сторони можуть піти на певні поступки заради припинення кровопролиття, однак основи для замирення є дуже хиткі й кожної хвилини можуть припинитись. Попереднє 13-тиденне замирення несподівано закінчилось 9-го липня перестрілкою між англійськими вояками й підпільниками з Ірляндської Республіканської Армії. Тоді католики хотіли поселити кілька своїх родин у покинутому будинку в протестантській секції, і так виникла стрілянина, при чому, англійські вояки стріляли гумовими кулями.

В другому із празьких процесів засуджено трьох чеських інтелектуалістів

Прага. — Згідно із повідомленням з неофіційних джерел, у висліді відбутого там другого суду над трьома чеськими інтелектуалістами, обвинуваченими у підривній діяльності, зокрема в писанні і поширюванні протирежимних летючок, усіх їх засуджено в середу 19 липня на ув'язнення від 12 до 28 місяців. Перший із підсудних в цьому другому процесі д-р Премсіл Вондра, колишній співробітник чехо-словацького радія, був засуджений на 28 місяців ув'язнення, на чотири місяці більше, як вимагав прокуратор. Другий із підсудних — соціолог і колишній професор Празької партійної школи, д-р Кріжановський одержав 18 місяців із умовним припиненням вироку і 3-ій підсудний д-р Белда — 12 місяців, також із припиненням вироку. Цього ж самого дня закінчився в Празі перший із започаткованих там в цьому тижні судових процесів проти очолюваної Іжі Мюллером, колишнім провідником студентства, 6-особової групи інтелектуалістів. Вирок у цьому процесі мав бути проголошений у п'ятницю 21 липня. Прокуратор вимагав для підсудних кари до семи років ув'язнення. Засуджені в другому процесі інтелектуалісти усі працювали в одній із фабрик як звичайні робітники, після того, як їх звільнено із праці в їхніх професіях. В чехословацькій пресі ніяких повідомлень про ці суди не опубліковано. Закордонних журналістів на судові залі не допущено. Ніяких даних немає покищо про третій судовий процес, в якому судять за підривну діяльність колишнього секретаря празького міському Комуністичної Партії Яроміра Літеру і трьох інших. Найближчими тижнями відбудуться в Празі три дальші процеси проти колишніх видатних чехословацьких партійних діячів й інтелектуалістів.

В глибокому смутку ділимося з Рідними, Приятелями та Знайомими, що дня 14-го липня 1972 року, о. год. 4:30 ранком по довгій і важкій недузі з волі Всевишнього відійшла у Вічність

НАША НАЙДОРОЖЧА МАТИ І ТЕЩА

сл. п.
ОЛЬГА ФОСТАКОВСЬКА
з роду Долган

народжена 19-го грудня 1895 р. у Львові, вдова по сотникові Української Галицької Армії та Директорові Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Кракові.

Похорон відбувся дня 15-го липня 1972 р. з української католицької церкви у Вунсакеті, Ровд Айленд, на кладовище Village Cemetery у Hopedale, Mass.

Горем прибиті:
ЛЮБА — донька
МИКОЛА ЛЕВИЦЬКИЙ — зять

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п.
ЄЛИСАВЕТИ ВЕРНГАРДТ - АНТОНОВИЧ
складаємо 50.00 долярів на церкву св. Софії в Римі.

■

Дорогим нашим Приятелям д-рові Витовтові й Ірині Левицьким та близькій і дальшій Родині висловлюємо глибоке співчуття.

д-р ЕДВАРД і ОСИПА МИХАЙЛЕНКО
Маямі, Флорида

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. **ЄФРОЗІЇ ЗАЧКА**
на Фонд Верховного Архиєпископа долярів 20.00 зложила:
НАДІЯ ПАСТУШЕНКО

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. **МИХАЙЛА ГРИЦЕНКА**
нашого невіджалуваного шваґра складають на „Церкву в потребі" $100.00:
Надія і Маріян ЦЬОЛКО
Наталка і Маркіян ТИТЛА
Христина і Богдан ПЕВНИЙ
Софія і Тит ГЕВРИК

Подяка

Отсим складаю щиру подяку Високоповажаним п. д-рові ОЛЕКСАНДРОВІ, його дружині п-і НУСІ та їхній Мамі п-і Добродійці СОФІЇ КЛОСАМ за їхню опіку та часті відвідини мене в шпиталі на Пармі.

. МИХАЙЛО ЖДАН

Концерт Музичної Студії проф. Зої Маркович

Філядельфія, Па. 24 червня ц. р., тут — у великій залі горожанського Клюбу, при вул. Френклін, відбувся черговий, 23 річний концерт учнів - студентів Музичної Студії, гри на фортепіяні, проф. Зої Маркович.

Ця студія одна з найкращих в ЗСА. Проф. Зоя Маркович закінчила Київську Консерваторію і була там педагогом. Вона знана зі своїх концертів в Европі і Америці. Проф. Зоя Маркович, славна піяністка, походить зі знаної родини визначних українських артистів.

Проф. Зоя Маркович навчає клясичної гри на фортепіяні. Проф. Зоя Маркович збагачує також український музичний репертуар своїми композиціями.

Знамениту гру і техніку навчання проф. З. Маркович доцінюють теж й американці не-українського походження та посилають своїх дітей до її Студії — на науку.

Проф. Зоя Маркович вславилась також зорганізуванням вокального Сумівського тріо „Соловейки", — дуже популярного в країнах вільного світу. Вона є також авторкою збірника „Співають соловейки". Зміст збірника — це народні пісні, стрілецькі, повстанські і т. д. Зокрема проф. Зоя Маркович, поруч своїх музичних занять, знаходить час і змогу брати участь у суспільно - громадському житті — й є членкою багатьох наших товариств і організацій

Концерт складався з 50 виступів, в тому 29 сольових і 21 ансамблевих — точок: — дуети на чотири руки, на два піяна, на вісім рук, на великому концертовому фортепіяні, фірми Стайнвейн. Усі точки були дуже добрее опрацьовані, як музично так й технічно. Програма складалася з клясичних творів західньо - европейських і українських композиторів: Баха, Бетговена, Моцарта, Глюка, Шуберта, Шумана, Шопена, Брамса, Гріґа, Чайковського, Дворжака, Ліцта, Рахманінова, Прокофієва, Дублянського, Берковича, Коломійця, Лисенка, Барвінського, Ревуцького, Косенка і ін.

У першій частині концерту виступили: Ліда Німилович, Роман Лупань Алісе і Ірина Штайніц, Марія Зін, Галина Небесна, Оля Васілів, Віра і Маріянна Пришляк, Рената Яремович, Ніна Пацовська, Світляна і Христина Квітка, Леся Крих Марта і Таня Німилович, Рома Касіян, Мирося Новаківська, Александер Граур, Люба Пришляк.

Усі вони грали знаменито, — але більшу увагу на себе звернули з першого року навчання—Ліда Німилович і Роман Лупань, з другого року —Оля Васілів, Ніна Пацовська, Леся Крих, а особливо Рената Яремович, яка виконала дві частини „Сонатіни" Бетговена; Марта Німилович, яка виконала Косенка — „За метеликом", Таня Німилович, що заграла Гріґа „Листок з альбому", Люба Пришляк, яка виконала Коломийця „Український Танок".

Другу частину концерту розпочала Патриція Леонард, виконавши Шумана „Вершник". Виступала теж Сара Клевел з Шуберта „Скерцо, Олег Кондрат заграв Барвінського „Український Танок", Юрко Пенцак заграв Гріґа „Марш Карликів", Еріка Райбріч виконала Чайковського „Романс", Тамара Петришин заграла Гріґа „Танок Капрі", Марія Мадай заграла Шопена „Прелюдію" і Гріґа „Пук", Лаура Райбріч виконала Ліцта „Серенаду", Люїза Граур заграла Ревуцького „Вальса".

Усі концерти, як першої так й другої частини, крім сольових номерів, мусіли виконати й один ансамблевий. У другій частині, в ансамблях, особливо визначили ся, в дуеті, на два піяна, Рахманінова „Варіяції" на тему Паґаніні (ориґінал), Люїза Ґраур і Зоя Граур - Корсун, — а в дуеті, на два піяна, Ліцта „Сон про Любов", — Олег Кондрат і Ляура Райбріч.

На закінчення програми виконали — дует, на вісім рук, Моцарта — „Німецький Танок", Люїза Граур, Зоя Граур-Корсун і Ляура і Портія Райбріч.

Батьки і численні гості були захоплені грою учнів.

Появу на сцені і виконання гри концертантів заповідала асистентка, проф. З. Маркович, — Зоя Граур-Корсун. Під час перерви концерту Іван Вонс, власник мистецького фотографічного ателіє, виготовив знимку цілої Студії, а учні Студії вручили проф. Зої Маркович кошик квітів і китицю рож.

Про. Іван Попель

Українці й бразилійці

Куритиба, Бразилія. — У листі до журналу „Наш Світ" (ч. 2/1972), дівчинка з Бразилії, яка одержала допомогу від Кредитівки „Самопоміч" у Ню Йорку, повідомила, що „ми тут у Колеґії св. Ольги перебуваємо і вчимося на Курсах українознавства і пісень, а до школи ходимо до міста. Тут, у Прудентополі, є парафіяльний хор і я теж співаю в тому хорі". Дівчинка Дозя Мазур повідомила, що коли українська молодь виводить там гагілки, то „навіть бразиліяни то люблять і приходять. Вони також співають „Адам і Єва", „Там на горі хрестик" та інші пісні, так смішно" — але співають спільно з українцями третього й четвертого поколінь.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗАПРОСИВ до Вашингтону амбасадорів дванадцяти країн, які продукують і можуть продавати м'ясо. ЗСА запрошує країни, продуцентів м'яса й м'ясних виробів, аби вони імпортували їх до З'єднаних Стейтів. Таким шляхом Уряд хоче добитися знижки цін на м'ясні вироби в ЗСА.

ЗУАДК НА НОВОМУ ЕТАПІ

15-го червня ц. р. відбулися чергові збори Екзекутиви ЗУАДК-у, на яких головною темою було обговорення та усталення способів виконання усіх прийнятих постанов на 9-их загальних зборах ЗУАДК-у, що відбулися 27 травня 1972 р. Члени Екзекутиви нововибраної Дирекційної Ради: д-р Володимир Галан — президент, д-р Матвій Стахів, И. Лисогір, А. Батюк, д-р О. Білик, В. Мазур, Л. Бурачинська, Ст. Спринський — заступники, Остап Тарнавський, екзекутивний директор, д-р Б. Гнатюк, касир, п-і О. Генгало і п-і Ст. Вовчак, секретарі. Водночас на тому засіданні Екзекутива кооптувала, як членів Екзекутиви дир. Івана Поритка від Суспільної Служби Комбатантів та Івана Бережницького від молодечих організацій.

Виконання постанов 9-их загальних зборів ЗУАДК-у

а) **Боржники** — Екзекутива ствердила, що Дирекційна Рада ЗУАДК-у за ввесь час свого 25-ти діяння все перевиконувала вкладені на неї обов'язки, коли загал громадянства, закрема ті, які найбільше повинні були бути зобов'язані ЗУАДК-ві своїх повинностей не виконали, чого доказом величезне заборгування понад 60.000 дол. людей, які досі не повернули коштів, що видано на їхній транспорт і котрі досі навіть одного сотика не склали на цілі суспільної праці. — Екзекутива рішила ще раз візвати всіх боржників негайно сплатити цю суму до ЗУАДК-у, яка призначена на забезпечення і вивінування дому для старших віком ветеранів. Якщо цей заклик не матиме успіху,імена всіх боржників ще раз проголоситься у пресі й проти них застосується уні правні ззасоби.

б) **Членство** — Другою передумовою виконання резолюцій 9-их заг. зборів це масове членство в ЗУАДК-у так поодиноких громадян, як і світських і церковних організацій. Міжнародна діяльність — вимагає великих матеріяльних і моральних засобів. ЗУАДК здобув міжнародно-правне визнання, але використання цих прав залежить від нас самих. Тому Екзекутива рішила звернутися цією дорогою з проханням до всіх наших церковних ієрархів, до всіх громадських провідників, до всього українського загалу, щоб вони особисто та їхні організації, як правні особи стали членами ЗУАДК-у, а це буде найбільша запорука виконання усіх наших внутрішніх, як і міжнародних зобов'язань. Пам'ятаймо, що сьогодні ЗУАДК — це єдина українська, міжнародно визнана харитативна установа, що може леґально вести допомогу українцям у цілому вільному світі.

в) **Суспільна Служба**: По виконанні двох перших точок, громадянством, коли ЗУАДК матиме повну матеріяльну і моральну піддержку громадянства, всі точки резолюції 9-их заг. зборів теж будуть перевиконані. Українська Суспільна Служба буде поширена, а постанова про оборону прав людини, зокрема української людини на свобідне життя згідно з деклярацією прав людини, що її визнає організація Об'єднаних Націй, вповні використається і ЗУАДК стане успішно в обороні прав українців і в УССР.

3. **Перенесення Архівальних матеріялів**. Згідно з рішенням загальних зборів Дирекційної Ради архівальні матеріяли переслано до університету Міннесота в Ст. Полі (іміґр. Відділ), який був започаткований проф. Грановським. — переслано 10 залізних файлів, 48 пакунків та 44 переносних файлів. Ці речі здепоновані у іміґраційнім відділі університетського архіву.

4. **Допомога** — Екзекутива обговорила потреби допомоги і призначила таку допомогу для дитячих осель в Юґославії та Польщі. Рівночасно рішено робити дальші старання про всебічну поміч нашим людям в Бразилії та Арґентині.

Відносно Ради Суспільної Служби СКВУ рішено продовжувати зв'язки з крайовими допомоговими осередками та інформувати їх про працю ЗУАДК-у.

5. **Оформлення комісій**: Для ведення дальшої допомогової акції для молоді в Юґославії покликано окрему комісію в складі: п-і Лідія Бурачинська, п-і Стефанія Вовчак, п-і Оксана Ґенґало і Іван Бережницький. В склад комісії дому для старших віком увійшли: д-р Ол. Білик, д-р Б. Гнатюк, п-і Стефанія Вовчак.

6. **Зміна адреси бюра ЗУАДК-у**. З днем 1-го липня 1972 р. бюра перенесено до дому Української Щадниці: 1321 W. Lindey Ave., Phila., Pa. Tel: GL5-3774, а листів: P. O. Box 11018 Logan Sta. Phila., Pa. 19141.

Екзекутива висказала щиру подяку Дирекційній Раді Української щадниці за безкорисне відступлення приміщень для бюр ЗУАДК-у.

7. **Книга Брат-Братові**. Екзекутива ділиться радісною вісткою, що історія ЗУАДК зокрема історія перших десяти років його велетенської праці вже появилася з друку під редакцією мґр-а Остапа Тарнавського. Книжку можна набути в українських книгарнях, або замовляти в бюрі ЗУАДК-у.

8. Про допомогу поводянам — видано окремий комунікат.

Екзекутива ЗУАДК-у

Палатна підкомісія рекомендує обмеження обов'язкового перевозу школярів

Вашингтон. — Виховна підкомісія Палати Репрезентантів в середу 19-го липня схвалила законопроєкт, який відмовлятиме права федеральним судам і аґенціям вимагати примусового перевозу автобусами школярів для десеґреґації початкових шкіл. Законопроєкт дозволятиме на такий перевіз учнів вищих кляс початкових шкіл, але тільки „в крайньому разі" та після того, як інші десеґреґаційні заходи не даватимуть бажаного результату. Таке постійне обмеження обов'язкового перевозу шкільних дітей автобусами відповідає рекомендаціям президента Ніксона з березня цього року, але підкомісія рівночасно відкинула урядову пропозицію на виасиґнування два з половиною більйона долярів з федеральних едукаційних фондів для тих шкіл, що мають великий відсоток школярів з меншинних груп населення.

Ганнеман прийняв В. Корнієнка

Під таким наголовком подав місцевий тижневик „Джорнал" Сіннамінсон, Н. Дж., вістку про цьогорічний успіх Володимира Корнієнка. Володимир, учень 11-ої кляси Моореставн Френдс школи, студіюватиме літні наукові курси при Ганнеменськім колледжі у Філядельфії.

„Ця програма, — як пише тижневик, — утримується з Національною Науковою Фундацією для вишколу високоздібних середньошкільних учнів, що хочуть поглибити свої наукові зацікавлення за допомогою лекцій і лябораторних досвідів, які провадяться на університетськім рівні. Будучи таким студентом, Володимир матиме можливість пов'язати теоретичні

Володимир Корнієнко

студії з практичними дослідами в ділянці цитології і ґенетики. Володимир, — далі згадується в дописі, — репрезентує свою школу в тенісі і шахах. У 1971 р. він виграв шахову чашу в змаганнях Моореставнських шкіл, а в попередніх роках був круглорічним плавцем-змагуном для двох приватних клюбів".

Володимир, на протязі чотирьох років, був першуном у плавацьких змаганнях на Союзівці. Він є членом УНС.

Ді - ді

ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ У ФРАНЦІЇ

Париж. — Відпочинкова Оселя Української Народної Єдности, УНЄ, у Франції, в місцевості Бокер, відкриється цього літа 30 липня і тоді ж розпочинаються Курси Українознавства, що триватимуть до 20 серпня. Всі учасники повинні привезти з собою коци й подушки, або спальні мішки. Кошти невисокі, бо лише 15 франц. франків за день. Відбуватимуться гутірки, лекції, читання і т. д., а вкінці — попис перед батьками й запрошеним французьким громадянством. На терені Оселі є великий гарний парк, у якому також можна таборувати в шатрах. На відпочинкову Оселю УНЄ приймають не лише молодь, а й старших та цілі родини, про що повідомив тижневик „Українське Слово" з 16 липня.

ТАРЗАН, Ч. 6784. Генерал Їтс і Тарзан рішають залишити Наомі у станиці

Клініка у Місті Тарзана.

Місто Тарзана вже майже готове . . .

Наша розмова про медсестру Наомі з'ясовує справу, яка могла турбувати кожного з нас. Коли вона хоче тут залишитись, то і я хочу її тут, щоб вона допомагала в клініці та у праці з автохтонними жінками . . .

Отже її відпустка з Момбуззі триватиме 90 днів. Вона буде бракувати нам на летунській базі. Чи потребую говорити, Тарзане, що ти щасливий чоловік!

Я подвійно щасливий, генерале, коли маю тебе за приятеля, — свого приятеля і приятеля Африки!

А коли медсестра Наомі і я приймемо під час важкої праці, яка нас чекає, якісь рішення щодо наших осіб, то ти перший дізнаєшся про це!